

Sprawozdanie z działalności Instytutu Kaszubskiego za lata 2009–2011

Gdańsk 2012

Opracowanie:

Cezary Obracht-Prondzyński i Tomasz Rembalski

Redakcja i korekta:

Sławina Kwidzińska

Opracowanie graficzne i skład:

Anna Maciejewska i Maciej Ostoja-Lniski

ISBN 978-83-63368-05-0

Wydawca:

Instytut Kaszubski w Gdańsku

Druk i oprawa:

Sowa – druk na życzenie

01-209 Warszawa, ul. Hrubieszowska 6a

tel. 22 431 81 40 www.sowadruk.pl

Sprawy organizacyjne

Na początku 2009 roku zakończyła się czwarta kadencja działalności władz Instytutu Kaszubskiego. Jej podsumowania dokonało walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze, które odbyło się 24 kwietnia 2009 roku. Udzielono wówczas absolutorium ustępującym władzom oraz wyłoniono nowe w składzie: Józef Borzyszkowski – prezes, Cezary Obracht-Prondzyński – wiceprezes, Anna Kwaśniewska – skarbnik, Monika Mazurek – sekretarz, Andrzej Romanow, Daniel Kalinowski i Andrzej Ceynowa – członkowie. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: Jerzy Szukalski, Zbigniew Zielonka oraz Tomasz Rembalski.

Zebrania Zarządu odbywały się systematycznie, trzykrotnie w ciągu roku. W 2009 roku miały miejsca w dniach: 26 marca, 21 maja i 29 października, w następnym roku: 18 lutego, 17 czerwca oraz 30 września i w 2011 roku: 3 lutego, 9 czerwca oraz 20 października. Ponadto coroczne walne zebrania członków Instytutu Kaszubskiego odbyły się 26 kwietnia 2010 i 15 kwietnia 2011 roku. Wymogi statutowe zostały więc dopełnione.

W trakcie kadencji przybyło 16 nowych członków Instytutu Kaszubskiego. W 2009 roku przyjęto dziewięć nowych osób: prof. Edmunda Wnuk-Lipińskiego, mgr. Leszka Molendowskiego, prof. Edwarda Włodarczyka, dr. Marka Dzieścielskiego, dr. Tomasza Siemińskiego, ks. prof. Anastazego Nadolnego, dr. Magdaleny Sacha, dr. Zbigniewa Sobisza i prof. Tadeusza Palmowskiego. W 2010 roku przyjęto jedną osobę, dr. hab. Zdzisława Aleksandra. W 2011 roku przyjęto sześć osób, profesorów: Jacka Woźnego, Aleksandra Labudę, Adama Labudę i Jana Żebrowskiego oraz dr. hab. Jerzego Nakielskiego i dr. Tomasza Derlatkę. Niestety, w trakcie minionej kadencji zmarli: prof. Elżbieta Zawacka – Członek Honorowy Instytutu (2009), prof. Gerard Labuda – członek założyciel oraz Członek Honorowy Instytutu Kaszubskiego (2010), w 2011 roku dr Nikolaus von Mach z Belgii i dr Henryk Hamerski z Kanady, natomiast 5 marca 2012 odszedł doc. dr Jerzy Szukalski – przewodniczący komisji rewizyjnej IK. W trakcie trwania kadencji rezygnację z członkostwa złożyli: prof. Marian Szczodrowski, prof. K. Tobolski oraz dr Marek Dzieścielski. **Aktualnie Instytut Kaszubski liczy 108 członków, w tym 10 z zagranicy.**

W latach 2009–2011 w biurze Instytutu Kaszubskiego pracowała p. Anna Kawalec, która od 27 stycznia 2010 do 9 stycznia 2011 przebywała na urlopie macierzyńskim. Od 16 lutego 2010 zastępowała ją p. Joanna Bobko. Należy podkreślić fakt, iż od 2006 roku część kosztów administracyjnych, w tym etatu w sekretariacie, jest pokrywana z dotacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ponadto w ramach umowy z PUP w Gdańsku staż odbyły w Instytucie Kaszubskim: Joanna Maciejczak i Bernadeta Szymańska w 2009 roku, zaś w następnym roku Marta Drozd (od 8 marca do 7 września) i Maria Block (od 4 października do 4 listopada). Z dniem 8 września 2010 r. podpisano umowę o pracę (z terminem ważności do 31 grudnia 2010) z p. Martą Drozd. W roku 2011 staż w Instytucie odbyły Agnieszka Piotrowska (od 2 lutego do 15 maja 2011) i Natalia Wojtkowska (od 1 czerwca do 31 sierpnia 2011). W ramach reintegracji zawodowej od 4 października 2011 do 31 marca 2012 roku w sekretariacie Instytutu pracuje p. Danuta Najgeburska.

Konferencje i seminaria

Ogółem w latach 2009–2011 roku Instytut był organizatorem lub współorganizatorem 23 konferencji i seminariów naukowych.

2009

- 15-16 maja – I Dzień Kaszubski w Szczecinie, organizowany wspólnie z: oddziałem Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Szczecinie, Uniwersytetem Szczecińskim, Archiwum Państwowym w Szczecinie. Złożyły się nań: promocja książki przygotowanej przez prof. Bogdana Wachowiaka i prof. Zygmunta Szultkę, pt. *Wizytacje domen bytowskiej i lęborskiej z XVI wieku*; otwarcie wystawy poświęconej Lechowi Bądkowskiemu w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego oraz wykład prof. Józefa Borzyszkowskiego pt. *Życie, twórczość i działalność Lecha Bądkowskiego*; otwarcie w Książnicy Pomorskiej wystawy: *Kaszubi – kultura, język*, a następnie: Zamkowe Spotkanie Historyczne: *Tradycja i dzień dzisiejszy Kaszubów*, prowadzone przez prof. Kazimierza Kozłowskiego (wygłoszono podczas nich trzy referaty).
- 3 czerwca – V seminarium z cyklu: *Z dziejów kultury Pomorza w XIX–XX wieku*, w budynku Biblioteki Głównej UG, przy współdziałaniu Pracowni Historii Pomorza i Krajów Nadbałtyckich Instytutu Historii Uniwersytetu Gdańskiego.
- 4 czerwca – konferencja pt. *Pomorze w centrum przemian demokratycznych w Europie Środkowej*, w Muzeum Miasta Gdyni, przygotowana głównie siłami oddziału ZK-P w Gdyni, przy partnerstwie Instytutu Kaszubskiego.
- 19 września – XII Buczkowska Konferencja Naukowa pt. *Polska Pieśń to Złote Wrota*, Wielki Buczek, wspólnie z oddziałem ZK-P w Wielkim Buczku.
- 13-15 października – druga edycja Międzynarodowych Konfrontacji Kulturowych w Słupsku, pod hasłem: *Wielkie Pomorze. Tożsamość i wielokulturowość* (współorganizatorami były następujące instytucje: Instytut Polonistyki Akademii Pomorskiej w Słupsku, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Instytut Kaszubski, Starostwo Powiatowe w Słupsku, Urząd Miejski w Słupsku oraz Słupski Ośrodek Kultury – Teatr Rondo).

- 19 października – konferencja *Lech Bądkowski a samorządna Rzeczpospolita*, wspólnie z Sejmikiem Województwa Pomorskiego, Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim oraz Uniwersytetem Gdańskim.
- 26 października – seminarium *Edukacja regionalna a wielokulturowość Pomorza*, w Muzeum Zachodnio-Kaszubskim w Bytowie wraz z Kaszubskim Uniwersytetem Ludowym, oddziałem ZK-P w Bytowie, starostwami powiatowymi w Kartuzach i Bytowie.
- 18 listopada – VIII Konferencja Kaszuboznawcza: *Lech Bądkowski. Literatura i wartości* (współorganizatorzy: Muzeum Zachodnio-Kaszubskie w Bytowie, Zakład Antropologii Literatury i Badań Kaszubsko-Pomorskich Akademii Pomorskiej w Słupsku, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Bytowie).

2010

- 7 maja – sesja naukowa pt. *Kaszubi zachodniopomorscy. Historia i kultura*, zorganizowana w ramach II Dnia Kaszubskiego w Szczecinie, we współpracy z Uniwersytetem Szczecińskim, Archiwum Państwowym w Szczecinie, Zamkiem Książąt Pomorskich w Szczecinie i oddziałem ZK-P w Szczecinie.
- 18 września – XIII Buczkowska Konferencja Naukowa *Polska Pieśń Stubarwna Wstęga* w Wiejskim Domu Kultury w Wielkim Buczku, wraz z „Krajniakami” z Wielkiego Buczka, oddziałami ZK-P w Wielkim Buczku i Miasteczku Krajeńskim oraz Zakładem Antropologii Literatury i Badań Kaszubsko-Pomorskich Akademii Pomorskiej w Słupsku.
- 26–28 października – interdyscyplinarna konferencja naukowa *Nekropolie Pomorza*, której organizatorem było Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku oraz Instytut Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa UG. Konferencja powstała przy współpracy Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej, Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Instytutu Kaszubskiego. Integralną częścią projektu zaplanowanego na lata 2009–2011 były dwa wyjazdy studyjne na Kaszuby oraz na ziemię Słowińców również przy udziale Instytutu Kaszubskiego.
- 18 listopada – IX Konferencja Kaszuboznawcza „Zabory”. *Krąg autorów i tematów* w Bytowie, przy współpracy z Muzeum Zachodnio-Kaszubskim w Bytowie i Zakładem Antropologii Literatury i Badań Kaszubsko-Pomorskich Akademii Pomorskiej w Słupsku.

2011

- 14 maja – sesja naukowa *Profesor Gerard Labuda (1914–2010) – wybitny historyk, przyjaciel Szczecina*, w ramach III Dnia Kaszubskiego w Szczecinie, we współpracy szczecińskiego oddziału ZK-P, Archiwum Państwowego w Szczecinie i Zamku Książąt Pomorskich.

- 7 czerwca – VI seminarium *Z dziejów kultury Pomorza XVIII–XX wieku*, którego współorganizatorem była Pracownia Historii Pomorza i Krajów Nadbałtyckich Instytutu Historii UG.
- 10 września – XIV Buczkowska Konferencja Naukowa „*Stubarwna wstęga*” *piśmiennictwa współczesnej Krajny*, zorganizowana przez oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego „Krajniacy” z Buczka, Instytut Kaszubski oraz Zakład Antropologii i Literatury Kaszubsko-Pomorskiej Akademii Pomorskiej w Słupsku. Po raz pierwszy konferencja odbyła się pod patronatem starosty złotowskiego Ryszarda Goławskiego i wójta gminy Lipka Przemysława Kurdzieki.
- 22–23 września – konferencja naukowa nt. *Językowy, literacki oraz kulturowy obraz Pomorza dawniej i dziś*, wspólnie z Zakładem Historii Języka Polskiego, Dialektologii i Onomastyki Instytutu Filologii Polskiej UG.
- 8 października – III seminarium genealogiczne *Nasze korzenie. Wokół poszukiwań genealogicznych rodzin pomorskich*, w siedzibie Muzeum Miasta Gdyni.
- 12–14 października – konferencja *Wielkie Pomorze – kultura i sztuka*, w Słupsku, której organizatorami były Instytut Polonistyki Akademii Pomorskiej w Słupsku, Instytut Kaszubski w Gdańsku, współorganizatorami: Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Starostwo Powiatowe w Słupsku, Urząd Miejski w Słupsku i Słupski Ośrodek Kultury.
- 21–23 października – III Pomorskie Forum Animatorów Kultury w Ośrodku Szkoleniowym Kaszubskiego Uniwersytetu Ludowego w Starbieniu, zorganizowane przez Instytut Kaszubski, obok KUL-u i Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.
- 17 listopada – X Konferencja Kaszuboznawcza: *Franciszek Fenikowski – Kaszuby na nowo odczytane*, wspólnie z Akademią Pomorską w Słupsku, Muzeum Zachodniokaszubskim w Bytowie, oddziałem ZK-P w Bytowie.
- 21 listopada – w Wejherowie, w Roku Floriana Ceynowy, odbyła się konferencja naukowa pt. *Florian Ceynowa (1817–1881). Jego życie i dokonania oraz rola wśród potomnych*. Jej organizatorami, obok Instytutu Kaszubskiego, były: Pracownia Historii Pomorza i Krajów Nadbałtyckich Uniwersytetu Gdańskiego, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie oraz Gdański Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.
- 16 grudnia – w Wejherowie odbyło się *Seminarium Kaszubskie: Tłumaczenia na kaszubski. Osiągnięcia, metody i cele*, zorganizowane wspólnie z Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie.

Oprócz konferencji i seminariów staraniem Instytutu Kaszubskiego odbyło się wiele spotkań o charakterze naukowym – wykładów, odczytów, dyskusji. Warto przywołać choćby niektóre z nich.

Wydawnictwa

Obok konferencji najważniejszą formą aktywności Instytutu Kaszubskiego są wydawnictwa. W mijającej kadencji ukazało się łącznie 47 tytułów, wśród których są monografie naukowe, materiały pokonferencyjne, albumy, tomiki wierszy, opowiadania i powieści, wspomnienia, materiały biograficzne itd. Należy szczególnie podkreślić kontynuowanie wydawania rocznika naukowego „Acta Cassubiana”. Część książek publikowana jest we współpracy z innymi instytucjami naukowymi lub kulturalnymi.

2009

1. „Acta Cassubiana”, t. XI, 2009.
2. *Gdy myślę Gdańsk...*, wstęp: J. Borzyszkowski, C. Obracht-Prondzyński, Gdańsk 2009 (współwydawca: Oddział Gdański ZK-P).
3. Marian Szczodrowski, *Gdańskie neofilologie: geneza, stan i perspektywa (Tradycje gdańskiej humanistyki. Suplement)*, Gdańsk 2009.
4. Gabriela Szubstarska, *A jednak...*, Gdańsk 2009.
5. *Niemcy o Kaszubah w XIX wieku. Obraz Kaszubów w pracach G.L. Lorka, W. Seidla i F. Tetznera / Deutsche Berichte über die Kaszuben im 19 Jahrhundert. Das Bild der Kaschuben in den Abhandlungen von G.L. Lorek, W. Seidel und F. Tetzner*, tłum. M. Borzyszkowska-Szewczyk, M. Darska-Łogin, A. Popien, red. naukowa J. Borzyszkowski, Gdańsk 2009.
6. Konrad Kaczmarek, *Obelnik. Opowieść bartna z pradziejów Krajny*, Wielki Buczek-Gdańsk-Dzierżążenka 2009 (współwydawca: Oddział ZK-P w Wielkim Buczku).
7. *Wielkie Pomorze. Mit i literatura*, red. A. Kuik-Kalinowska, Słupsk-Gdańsk 2009 (współwydawca: Akademia Pomorska w Słupsku).
8. *Dzieje Lęborka*, praca zbiorowa pod red. J. Borzyszkowskiego, Lębork-Gdańsk 2009 (współwydawca: Miejska Biblioteka Publiczna w Lęborku).
9. *Buczkwskie Konferencje Naukowe (1998–2004)*, red. J. Kęcińska-Kaczmarek, Gdańsk-Wielki Buczek 2009 (współwydawcy: Oddział ZK-P w Wielkim Buczku, Stowarzyszenie „Przyjazna Edukacja”, Studio „Oko”).
10. Adela Kuik-Kalinowska, Daniel Kalinowski, *Od Smełka do Stolema. Wokół literatury Kaszub*, Słupsk-Gdańsk 2009 (współwydawca: Akademia Pomorska w Słupsku).
11. *Kaszubi a Gdańsk. Kaszubi w Gdańsku*, oprac. J. Borzyszkowski, K. Kulikowska, C. Obracht-Prondzyński, Gdańsk 2009.
12. Józef Gajek, *Struktura etniczna i kultura ludowa Pomorza*, wstęp, katalog i red. A. Kwaśniewska, Gdańsk-Wejherowo 2009.
13. Jan Rompski, *Dramaty kaszubskie*, „Biblioteka Pisarzy Kaszubskich”, t. 4, oprac. J. Treder, wstęp: A. Kuik-Kalinowska, D. Kalinowski, J. Treder, Gdańsk 2009.
14. *Lech Bądkowski. Literatura i wartości*, red. D. Kalinowski, Bytów-Słupsk-Gdańsk 2009 (współwydawcy: Akademia Pomorska w Słupsku, Muzeum Zachodnio-Kaszubskie w Bytowie).

2010

1. „Acta Cassubiana”, t. XII, 2010.
2. *Śladami żydowskimi po Kaszubach. Przewodnik – Jüdische Spuren in der Kaschubei. Ein Reisehandbuch*, pod red. / hrsg. von M. Borzyszkowska-Szewczyk, Ch. Pletzing, Lübeck-Gdańsk 2010.
3. Hieronim Jarosz Derdowski, *Jasiek, Walek & Szemek...*, tłum. B. Krbeček i S. Frymark, przedmowa i posłowie J. Borzyszkowski, Gdańsk 2010.
4. *Stowarzyszenie Odbudowy Gotyckiego Kościoła św. Jana w Gdańsku (1992–2001)*, wstęp i wybór dokumentów J. Borzyszkowski, Gdańsk 2010.
5. Józef Borzyszkowski, Kazimierz Rolbiecki, *Kaszuby. Ziemia i ludzie*, wyd. II, Gdańsk 2010.
6. *Lech Bądkowski i Jerzy Pachłowski w tygodniku „Ziemia i Morze”*, red. J. Borzyszkowski, K. Kozłowski, Gdańsk-Szczecin 2010 (współwydawca: Wydawnictwo „Dokument”, Oficyna Archiwum Państwowego w Szczecinie).
7. „*Nasze korzenie*”. *Wokół poszukiwań genealogicznych rodzin pomorskich*, t. II, red. J. Borzyszkowski i T. Rembalski, Gdańsk 2010.
8. Konrad Kaczmarek, *Stenka*, Jomsborg-Wolin 2010.
9. *Pro memoria. Albin Makowski (1908–1982)*, zebrał, oprac. oraz wstępem opatrzył J. Borzyszkowski przy udziale A. Czapczyk, Gdańsk-Chojnice 2010 (współwydawca: Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach).
10. Monika Mazurek, *Język – przestrzeń – pochodzenie. Socjologiczna analiza tożsamości kaszubskiej*, Gdańsk 2010.
11. Anna Kwaśniewska, *Badania etnologiczne na Pomorzu Wschodnim w XIX i XX wieku. Ludzie – instytucje – osiągnięcia badawcze*, Gdańsk 2010.
12. Józef Borzyszkowski, *Antropologia Kaszub i Pomorza. Badania – kultura – życie codzienne*, Gdańsk 2010.
13. *Z badań nad dziejami oświaty i polskiego życia narodowego na Pomorzu Nadwiślańskim w XIX i XX wieku. Księga pamiątkowa dedykowana Doktorowi Jerzemu Szewskowi z okazji Jubileuszu 85. rocznicy urodzin*, red. L. Burzyńska-Wentland, Gdańsk 2010.
14. Aleksander Majkowski, *Žěcé i przigodě Remusa. Zjercadło kaszubski*, „Biblioteka Pisarzy Kaszubskich”, t. 5, oprac. J. Treder, wstęp: J. Borzyszkowski, A. Kuik-Kalinowska, J. Treder, Gdańsk 2010.
15. *Z dziejów kultury Pomorza XVIII–XX wieku*, t. 4, red. J. Borzyszkowski i L. Molendowski, Gdańsk 2010.
16. *The Role of Religious Minorities in Functioning of the Society of Gdańsk and the Chosen European Cities. The Experiences of the Past, Contemporary Days and the Prognosis for the Future*, ed. K. Kowalik, K. Ulanowski, Gdańsk 2010.

2011

1. „Acta Cassubiana”, t. XIII, 2011.
2. Eryka Błaszczuk, *Kaszubskie brzozy. Błędne ogniki Zachodu*, tłum. M. Sacha, wstęp J. Borzyszkowski, Gdańsk 2011.
3. Erika Błaszczuk, *Im Irrlicht des Westens. Erinnerungen*, Teil 2, Gdańsk 2011.
4. *Zbigniew Zielonka. Pisarz, naukowiec i przyjaciel*, red. D. Kalinowski, Słupsk-Gdańsk 2011 (współwydawca: Akademia Pomorska w Słupsku).
5. Paweł Dzianisz, *Śródziemnomorze Północy*, Gdańsk 2011.

6. Anna Lajming, *Czerolistna koniczyna / The four leafed cloved*, tłum. B. Krbeček, S. Frymark, wstęp J. Borzyszkowski, Gdańsk 2011.
7. *Karsin i Gmina – wczoraj i dziś*, red. J. Borzyszkowski, Gdańsk 2011.
8. *Wielkie Pomorze – tożsamość i wielokulturowość*, red. A. Kuik-Kalinowska, Słupsk-Gdańsk 2011 (współwydawca: Akademia Pomorska w Słupsku).
9. Jan Karnowski, *Dramaty*, „Biblioteka Pisarzy Kaszubskich”, t. 6, oprac. M. Cybulski, wstęp: D. Kalinowski, C. Obracht-Prondzyński, M. Cybulski, Gdańsk 2011.
10. Gerhard Jeske, *Aniol z Trąbką i inne opowiadania. Gdańskie obrazy pamięci 1938–1945*, tłum. B. Kiebzak, oprac. M. Ossowski, wstęp J. Borzyszkowski, Gdańsk 2011.
11. *Pro memoria. Julian Rydzkowski (1891–1978)*, zebrał, oprac. i wstępem opatrzył J. Borzyszkowski, Gdańsk-Chojnice-Wejherowo 2011 (współwydawcy: Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach i Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie).
12. Adela Kuik-Kalinowska, *Tatczężna. Literackie przestrzenie Kaszub*, Gdańsk-Słupsk 2011 (współwydawca: Akademia Pomorska w Słupsku).
13. *Pro memoria. Gerard Labuda (1916–2010)*, oprac. J. Borzyszkowski, Gdańsk-Wejherowo 2011 (współwydawcy: Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach i Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie).
14. Stanisław Pestka, *W stolęcė chmùrników*, Gdańsk 2011.
15. Józef Borzyszkowski, *O historii literatury kaszubskiej i jej twórcach*, Gdańsk 2011 (współwydawca: Uniwersytet Gdański).
16. Henryk Makowski, *Kuszenie*, Gdańsk 2011.
17. *Nekropolie Pomorza*, red. J. Borzyszkowski, Gdańsk 2011 (współwydawca: Nadbałtyckie Centrum Kultury).

Instytut Kaszubski odegrał również ważną rolę w przygotowaniu i wydaniu przez międzynarodową oficynę wydawniczą Peter Lang książki: *The Kashubs: Past and Present*, ed. Cezary Obracht-Prondzyński, Tomasz Wicherkiewicz, Oxford, Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt am Main, New York, Wien, 2011. ss. VIII + 299, Series: Nationalisms across the Globe, Vol. 2 (oprócz redaktorów współautorami są: Józef Borzyszkowski i Jerzy Treder).

Spotkania promocyjne

Tradycyjnie wydawanym książkom towarzyszyły promocje. Są one nie tylko okazją do wymiany opinii o naszych publikacjach oraz dyskusji z autorami, ale także – co nie jest bez znaczenia – do sprzedaży książek. W trakcie kadencji odbyło się wiele takich spotkań. Oto ważniejsze z nich:

2009

- 5 lutego, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja dwóch książek opracowanych przez prof. J. Borzyszkowskiego: *Pro memoria. Wincenty Mazurkiewicz (1938–2004)* oraz *Pro memoria. Augustyn Szpręga (1896–1949)*.

- 26 lutego, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja książki Cezarego Obracht-Prondzyńskiego *Kaszubskich pamiątek skarbnice. O muzeach na Kaszubach – ich dziejach, twórcach i funkcjach społecznych*. Książka ta była także promowana na zamku bytowskim 20 kwietnia 2009 roku (spotkanie przygotował bytowski oddział ZK-P).
- 31 marca, Miejski Dom Kultury w Malborku – promocja książki *Pro memoria. Augustyn Szpręga (1896–1949)*.
- 7 maja, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – spotkanie promocyjne książki *Gdy myślę Gdańsk*, pracy zbiorowej pod redakcją J. Borzyszkowskiego i C. Obracht-Prondzyńskiego.
- 18 czerwca, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja tomiku poezji Gabrieli Szubstarskiej *A jednak...*
- 26 czerwca, Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna – promocja książki ks. Paulusa Herrmanna, *Relacja o czasach polskich i rosyjskich w Elblągu od stycznia 1945 do maja 1946 / Bericht über die Polen- und Russenzeit in Elbing von Januar 1945 bis Mai 1946*, przygotowana do druku przez ks. dr. Mieczysława Józefczyka.
- 25 września, Miejska Biblioteka Publiczna w Lęborku – promocja monografii *Dzieje Lęborka*, pod redakcją Józefa Borzyszkowskiego.

2010

- 11 lutego, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja trzech książek: 1. *Wielkie Pomorze. Mit i literatura*, pod red. Adeli Kuik-Kalinowskiej; 2. Adeli Kuik-Kalinowskiej i Daniela Kalinowskiego, *Od Smełka do Stolema. Wokół literatury Kaszub* oraz 3. *Niemcy o Kaszubach w XIX wieku. Obraz Kaszubów w pracach G.L. Lorka, W. Seidla i F. Tetznera / Deutsche Berichte über die Kaschuben im 19. Jahrhundert. Das Bild der Kaschuben in den Abhandlungen von G.L. Lorek, W. Seidel i F. Tetzner*, tłum. Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, Magdalena Darska-Łogin, Astrid Popien, red. naukowa Józef Borzyszkowski.
- 16 marca, w Berlinie miała miejsce pierwsza promocja książki *Śladami żydowskimi po Kaszubach. Przewodnik / Jüdische Spuren in der Kaschubei. Ein Reisehandbuch*, pod red. Miłostawy Borzyszkowskiej-Szewczyk i Christiana Pletzinga. Książka jest wynikiem polsko-kaszubsko-niemiecko-izraelskiego projektu, którego realizacja rozpoczęła się w 2006 roku. Dzięki programowi „Geschichtswerkstatt Europa” Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” oraz Fundacji im. Roberta Boscha miała miejsce możliwość głębszego zajęcia się historią i kulturą Żydów na Kaszubach. Promocja polska tej książki, której organizatorami, obok Instytutu Kaszubskiego, były Nadbałtyckie Centrum Kultury, Acadamia Baltica z Lubeki oraz Fundacja „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” z Berlina, miała miejsce 24 maja 2010 roku w gdańskim Ratuszu Staromiejskim.

- 18 marca, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja dwóch książek: Edmunda Zielińskiego, *Ołtarz papieski dłutem stworzony* oraz Józefa Gajka, *Struktura etniczna i kultura ludowa Pomorza*, w opracowaniu Anny Kwaśniewskiej.
- 8 kwietnia, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – zaprezentowano opracowanie *Kaszubi a Gdańsk. Kaszubi w Gdańsku*, autorstwa Józefa Borzyszkowskiego, Katarzyny Kulikowskiej i Cezarego Obracht-Prondzyńskiego.
- 16 kwietnia, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja dwóch publikacji Instytutu Kaszubskiego. Pierwsza z nich to Jana Rompskiego *Dramaty kaszubskie*, w opracowaniu Jerzego Tredera, ze wstępem Adeli Kuik-Kalinowskiej, Daniela Kalinowskiego i Jerzego Tredera, które wydano w ramach serii „Biblioteka Pisarzy Kaszubskich”, t. 4. Druga, to rocznik Instytutu Kaszubskiego „Acta Cassubiana”, t. XI. Promocja pierwszej książki odbyła się również 12 marca 2010 roku w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, które jest współwydawcą tej pracy.
- 21 sierpnia, Dom Kultury we Wielu – pierwsza promocja książki Hieronima Jarosza Derdowskiego pt. *Jasiek, Walek & Szemek...*, która zawiera trzy utwory autora w języku oryginału i tłumaczeniu na język angielski, tj. *Jasiek z Knieji, spòrò kùpa łgarstw kaszëbszczëch*, Toruń 1885; *Walek na Jarmarku*, Toruń 1883; *Jasiek z Knieji i Szymek z Wiela w podróży do Ameryki*, Winona 1889. Gdańska promocja książki odbyła się 14 października w Tawernie „Mestwin”.
- 30 września, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja dwóch książek powstałych przy współudziale Instytutu Kaszubskiego. Pierwsza *Lech Bądkowski. Literatura i wartości*, pod red. Daniela Kalinowskiego (Bytów-Słupsk-Gdańsk 2009), będąca pokłosiem VIII Konferencji Kaszuboznawczej pod tym samym tytułem, mającej miejsce w Muzeum Zachodnio-Kaszubskim w Bytowie w listopadzie 2009 roku. Druga, nosząca tytuł *Lech Bądkowski i Jerzy Pachłowski w tygodniku „Ziemia i Morze”* (Szczecin-Gdańsk 2010), powstała pod redakcją Józefa Borzyszkowskiego i Kazimierza Kozłowskiego.
- 14 października, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja kolejnych dwóch książek, wydanych przez Instytut: „*Nasze korzenie*”. *Wokół poszukiwań genealogicznych rodzin pomorskich*, t. II, pod red. Józefa Borzyszkowskiego i Tomasza Rembalskiego oraz promowanej wcześniej we Wielu książki Hieronima Jarosza Derdowskiego pt. *Jasiek, Walek & Szemek...*

2011

- 17 lutego, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja książki Anny Kwaśniewskiej *Badania etnologiczne na Kaszubach i Pomorzu w XIX i XX w. Ludzie, instytucje, osiągnięcia badawcze*.
- 24 marca, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – zaprezentowano bardzo ważną dla kultury kaszubskiej książkę Aleksandra Majkowskiego *Žěcé i Przigodě Remusa. Zwiernadło kaszubskij*, która ukazała się w ramach serii wydawniczej „Biblioteka

- Pisarzy Kaszubskich”, t. 5. Jej opracowania dokonał Jerzy Treder, który wraz z Józefem Borzyszkowskim i Adelą Kuik-Kalinowską jest również autorem wstępu.
- 20 kwietnia, Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku – promocja 2. tomu książki *Nasze korzenie. Wokół poszukiwań genealogicznych rodzin pomorskich* oraz 12. tomu rocznika „Acta Cassubiana”, w której z ramienia Instytutu Kaszubskiego uczestniczyli dr Tomasz Rembalski i prof. Daniel Kalinowski.
 - 12 maja, w Sali Rycerskiej Zamku Książąt Pomorskich w Słupsku – promocja książki *Zbigniew Zielonka. Pisarz, naukowiec i przyjaciel*, której redaktorem jest prof. Daniel Kalinowski.
 - 23 maja, budynek Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego – prezentacja książki *Z dziejów kultury Pomorza XVIII–XX wieku*, t. 4, pod red. J. Borzyszkowskiego i L. Molendowskiego.
 - 9 czerwca, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja książki prof. Józefa Borzyszkowskiego *Antropologia Kaszub i Pomorza*, z podtytułem *Badania – Kultura – Życie codzienne*, która ukazała się przy znaczącym dofinansowaniu Rektora ds. Nauki i Dziekana Wydziału Historycznego UG.
 - 27 czerwca, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja dwuczęściowych wspomnień Eryki Błaszczyk z Dortmundu pt. *Kaszubskie brzozy. Błędne ogniki Zachodu*, które ukazały się w ramach nowej serii wydawniczej Instytutu Kaszubskiego „Stegnamy pomorskiego pogranicza” oraz promocja kontynuacji wspomnień tejże autorki w języku niemieckim *Im Irrlicht des Westens*.
 - 8 września, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – promocja przetłumaczonego na język angielski tomu opowiadań Anny Łajming *Czerolistna koniczyna*, którego tytuł angielski brzmi *The four leafed cloved*. Przekładu książki dokonali Blanche Krbechek ze Stanów Zjednoczonych i Stanisław Frymark z Leśna, a wstępem opatrzył prof. Józef Borzyszkowski.
 - 20 października, Tawerna Kaszubska „Mestwin” – prezentacja książki *The Kashubs. Past and Present*, której redaktorami są prof. Cezary Obracht-Prondziński i dr Tomasz Wicherkiewicz, współautorami zaś prof. Józef Borzyszkowski i prof. Jerzy Treder. Książka, wydana przez prestiżowe międzynarodowe wydawnictwo Peter Lang, zawiera podstawowe informacje o tożsamości, kulturze, historii i języku Kaszubów.

Inne przedsięwzięcia: wystawy, upamiętnienia, spotkania itp.

2009

- 18 lutego – wystawa pt. *Autorytety: Lech Bądkowski*, przygotowana przez Europejskie Centrum Solidarności, pod patronatem Instytutu Kaszubskiego, pokazana po raz pierwszy w Senacie RP, następnie podczas *Dnia Jedności*

Kaszubów w Bytowie, a później w wielu miejscach na całych Kaszubach i Pomorzu (była pokazywana w ramach imprez organizowanych z okazji Roku Lecha Bądkowskiego, ogłoszonego przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie).

2010

- 26 lutego – spotkanie w Domu Kaszubskim w Gdańsku zorganizowane wspólnie z Ruchem Stowarzyszeń Regionalnych RP.
- 3-4 marca – spotkanie na Uniwersytecie Gdańskim i w Domu Kaszubskim, które zapoczątkowało współpracę naukową między Instytutem Kaszubskim a Instytutem Sorabistycznym Uniwersytetu w Lipsku.
- 27 maja – wizyta dziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Lipsku prof. dr. Wolfganga Lörchera oraz prof. Tomasa Derlatki z Instytutu Sorabistycznego, podczas której omawiano dalsze perspektywy współpracy środowisk filologicznych. Wizyta ta zakończyła się podpisaniem umowy między wydziałami filologicznymi w Gdańsku i Lipsku, która ma skutkować uruchomieniem studiów w systemie master-duo sorabistyczno-kaszubologicznych.
- 12 maja i 9 czerwca – udział przedstawicieli IK w dyskusjach na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości w MSWiA oraz w spotkaniu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego na temat „filologii mniejszościowej” (obejmującej także kaszubistykę).
- 7 lipca – wizyta studentów z uniwersytetu w Chemnitz w IK, którym przewodził prof. Miloš Řezník – prodziekan tamtejszego Philosophischen Fakultät oraz członek IK.
- 23 listopada – spotkanie z prof. Józefem Borzyszkowskim, zatytułowane *Kaszuby dawniej a dziś* w ramach „Wieczoru wokół wystawy zdjęć z kolekcji Alexandra Treichla, *Polacy, Niemcy i Kaszubi... Życie codzienne, obyczaje i kultura ludowa*”, w Domu Spotkań z Historią w Warszawie.

2011

- 2 marca – spotkanie w Sali Prezydialnej Domu Kaszubskiego w Gdańsku z prof. Zygmuntem Szultką, podczas którego historyk zaprezentował koncepcję drugiego tomu *Historii Kaszubów w dziejach Pomorza. Czasy nowożytne*, będącego kontynuacją wydanego w 2006 roku tomu pierwszego *Historii Kaszubów*, autorstwa zmarłego w 2010 roku prof. Gerarda Labudy.
- 3-5 maja – w Instytucie Kaszubskim gościli przedstawiciele Fundacji Hermann Niermann z Düsseldorfu: prezes Uwe Stiemke i dr Andreas Sonntag. W czasie swojego pobytu odwiedzili Dom Kaszubski i siedzibę Instytutu, wejherowskie Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej oraz Kaszubski Uniwersytet Ludowy we Wieżycy. W tych dwóch ostatnich placówkach zapoznali się z efektami dotacji przyznanych na remonty i wyposażenie. Wizyta gości z Düsseldorfu była też okazją do podziękowania za wsparcie dotychczasowych

działań Instytutu, a jednocześnie do rozmów na temat przyszłości, planów i zamierzeń, w których mogłaby partycypować Fundacja. Znalazł się również czas na zwiedzanie Gdańska i wycieczkę po Kaszubach. Z ramienia Instytutu Kaszubskiego wizytę zorganizowali: prof. Józef Borzyszkowski, prof. Cezary Obracht-Prondzyński oraz dr Miłoslawa Borzyszkowska-Szewczyk.

- 7 maja – Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy, poświęcony Bernardowi Chrzanowskiemu w jego 150. rocznicę urodzin i 100. rocznicę wydania przewodnika *Na kaszubskim brzegu* w Gdyni-Oksywiu, Pierwoszynie i Rewie, przy udziale Pomorskiego Porozumienia Oddziałów PTTK oraz Gminy Kosakowo.
- 18–19 czerwca – wyjazd studyjny „Szlakiem cmentarzy pomorskich” na północnych Kaszubach, który odbył się w ramach współpracy z Nadbałtyckim Centrum Kultury w Gdańsku.
- 15 lipca – udział w XII Kościerskich Targach Książki Kaszubskiej i Pomorskiej „Costerina 2011”, gdzie IK wystawił swoje wydawnictwa. W towarzyszącym targom konkursie główną nagrodę w edycji książki pomorskiej (szkice historyczne) otrzymała wydana przez Instytut Kaszubski książka Pawła Dzianisza *Śródziemnomorze Północy*.
- 20 sierpnia – uroczyste poświęcenie pomnikowego znaku pamięci o *Remiśowym Dręchu – Muzykance Trąbie*, zorganizowane przez Instytut Kaszubski oraz gospodarzy i przyjaciół kościółka p.w. św. Judy Tadeusza w Lizakach w posiadłości Aleksandry i Jana Żurowskich, z udziałem ks. abpa Tadeusza Gocłowskiego.
- 1 września – wizyta Shirley Mask-Connolly w IK, przedstawicielki Kaszubskiego Towarzystwa Dziedzictwa w Wilnie (Ontario, Kanada).
- 26 października – w Bibliotece Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się uroczystość 30-lecia Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Toruniu, podczas której prof. Józef Borzyszkowski wystąpił z okolicznościowym referatem *Oddział Toruński ZK-P w mojej pamięci*. Z tej również okazji członek Instytutu Kaszubskiego dr Kazimierz Przybyszewski został uhonorowany najwyższym toruńskim wyróżnieniem – Medalem „Thorunium”.
- 28 października – w Tawernie „Mestwin” w Gdańsku odbyło się spotkanie z nowo wybranymi parlamentarzystami kaszubskimi. Jego organizatorem był prezes Zarządu Głównego ZK-P Łukasz Grzędzicki. Z ramienia Instytutu wzięli w nim udział: Józef Borzyszkowski, Cezary Obracht-Prondzyński i Stanisław Pestka.

Wymieniając różnorodne przedsięwzięcia, w których uczestniczy Instytut Kaszubski, należy koniecznie wspomnieć o dwóch, związanych z osobą prof. Gerarda Labudy.

Pierwszą jest projekt utworzenia w Wejherowie Biblioteki im. Prof. Gerarda Labudy. Zgodnie z wolą wyrażoną przez śp. prof. Labudę, który przekazał swój bogaty księgozbiór Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej, z ramienia Instytutu w projekcie tym uczestniczą: prof. Józef Borzyszkowski, prof.

Zbigniew Szultka oraz prof. Cezary Obracht-Prondzyński. Niestety, z wielkim żalem trzeba stwierdzić, że mimo wielokrotnych prób negocjacji, podejmowanych zarówno przez członków Instytutu Kaszubskiego, jak i przez władze Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego oraz przez dyrekcję Muzeum, nie udało się pokonać nieporozumień między władzami miasta i powiatu, odnośnie do przekazania gruntów pod planowaną bibliotekę. Projekt więc utknął w martwym punkcie.

Drugim przedsięwzięciem, realizowanym wspólnie z Rodziną prof. G. Labudy, jest utworzenie Nagrody im. Gerarda Labudy. Na ten cel Rodzina przekazała 375 tys. zł. W porozumieniu z Rodziną Profesora Zarząd Instytutu przyjął Regulamin Konkursu oraz powołał Kapitułę Nagrody, na której czele stanął prezes Instytutu Kaszubskiego, prof. J. Borzyszkowski. Na początku 2012 roku ogłoszona została pierwsza edycja konkursu na Nagrodę im. Gerarda Labudy, której wysokość wynosi 25 tys. zł.

Partnerzy, mecenasi, współpracownicy

Należy podkreślić bardzo istotne znaczenie licznych współpracowników i partnerów Instytutu Kaszubskiego. Dzięki nim udaje się zorganizować konferencje, seminaria, wystawy, promocje, spotkania dyskusyjne czy wydawać książki. Ponadto dzięki tej współpracy mamy też możliwość np. wymiany wydawnictw, a tym samym ubogacenia naszej instytucyjnej biblioteki. Do najważniejszych partnerów Instytutu Kaszubskiego można zaliczyć:

- uczelnie wyższe: Uniwersytet Gdański, Akademia Pomorska w Słupsku, Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Instytut Sorabistyczny Uniwersytetu w Lipsku;
- muzea: Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach, Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach, Muzeum Regionalne w Człuchowie, Muzeum Zachodnio-Kaszubskie w Bytowie, Muzeum Miasta Gdyni, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Centralne Muzeum Morskie, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku;
- towarzystwa i inne instytucje naukowe: Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Polskie Towarzystwo Historyczne, Ośrodek Badań im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Instytut Herdera w Marburgu, Archiwum Państwowe w Szczecinie;
- instytucje kulturalne i oświatowe: Nadbałtyckie Centrum Kultury, Academia Baltica z Lubeki, Słupski Ośrodek Kultury – Teatr Rondo, Kaszubskie Liceum Ogólnokształcące w Brusach, Kaszubski Uniwersytet Ludowy, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, Akademię Kształcenia Zawodowego w Gdańsku;

- biblioteki: Biblioteka Gdańska PAN, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku, biblioteki publiczne w Bolszewie, Szemudzie, Słupsku, Tucholi, Chojnicach, Lęborku, Kościerzynie, Brusach...
- towarzystwa regionalne, w tym przede wszystkim Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie (zwłaszcza oddziały w Gdańsku, Wierzychucinie, Wielkim Buczku, Miasteczku Krajeńskim, Chojnicach, Słupsku, Czersku, Gdyni, Wejherowie, Wielu-Karsinie, Bytowie, Tczewie), a ponadto Związek Przyjaciół Pomorza, Borowiackie Towarzystwo Kulturalne w Tucholi, Towarzystwo Miłośników Ziemi Sztumskiej.

Do wymienionych powyżej należy również dodać: Zespół Nadwiślańskich Parków Krajobrazowych w Świeciu, Galerię „Mestwin”, Klub „Jaś Kowalski” w Bytowie...

Bardzo ważną rolę spełniają partnerzy finansowi i mecenaszy Instytutu. Najczęściej przy realizacji różnych przedsięwzięć staramy się łączyć siły kilku podmiotów, bo tak łatwiej i skuteczniej można doprowadzić zamierzone działania do pozytywnego efektu końcowego. Partnerami są tu przede wszystkim: Urząd Marszałkowski w Gdańsku, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, gminne, miejskie i powiatowe władze samorządowe (m.in. w Gdańsku, Toruniu, Słupsku, Karsinie, Lęborku, Bytowie, Chojnicach etc.), Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Hermann-Niermann-Stiftung z Düsseldorfu, Fundacja „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość”, Fundacja im. Roberta Boscha, Nadleśnictwa w Przybuszewie i Kościerzynie oraz firmy prywatne. Istotna jest także możliwość korzystania z pracy stażystów zatrudnianych w ramach umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gdańsku.

Bardzo cenne są otrzymywane przez Instytut darowizny od osób prywatnych – zarówno z kraju, jak i z zagranicy. Każdy taki dar, choćby to była kwota najdrobniejsza, jest dla nas świadectwem, że idea i praca Instytutu są doceniane, potrzebne, zauważane. Za szczególnie cenny dar uważamy przekazany przez ks. Władysława Szulista wiosną 2009 roku obszerny zbiór książek i archiwaliów dotyczących Polonii kaszubsko-pomorskiej, wzbogacający naszą bibliotekę.

Wreszcie bardzo mocno trzeba podkreślić bezinteresowną pracę wielu członków Instytutu i ich zaangażowanie w realizację różnego rodzaju projektów: wygłaszanie referatów, przygotowywanie promocji książek, opracowywanie projektów okładek czy też projektów tablic pamiątkowych, wykonywanie tłumaczeń i wiele innych.

Wdzięczni jesteśmy wszystkim instytucjom, firmom i osobom, które wspierają naszą działalność. Bez ich pomocy nie byłoby możliwe zrealizowanie tak wielu różnych przedsięwzięć.